

EISENSTEIN

Draamateater

MIHHAIL DURNENKOV

EISENSTEIN

2023

Vene keelest tõlkinud Ilona Martson

kahe osas

Lavastaja → JULIA AUG

Kunstnik → PILLE JÄNES

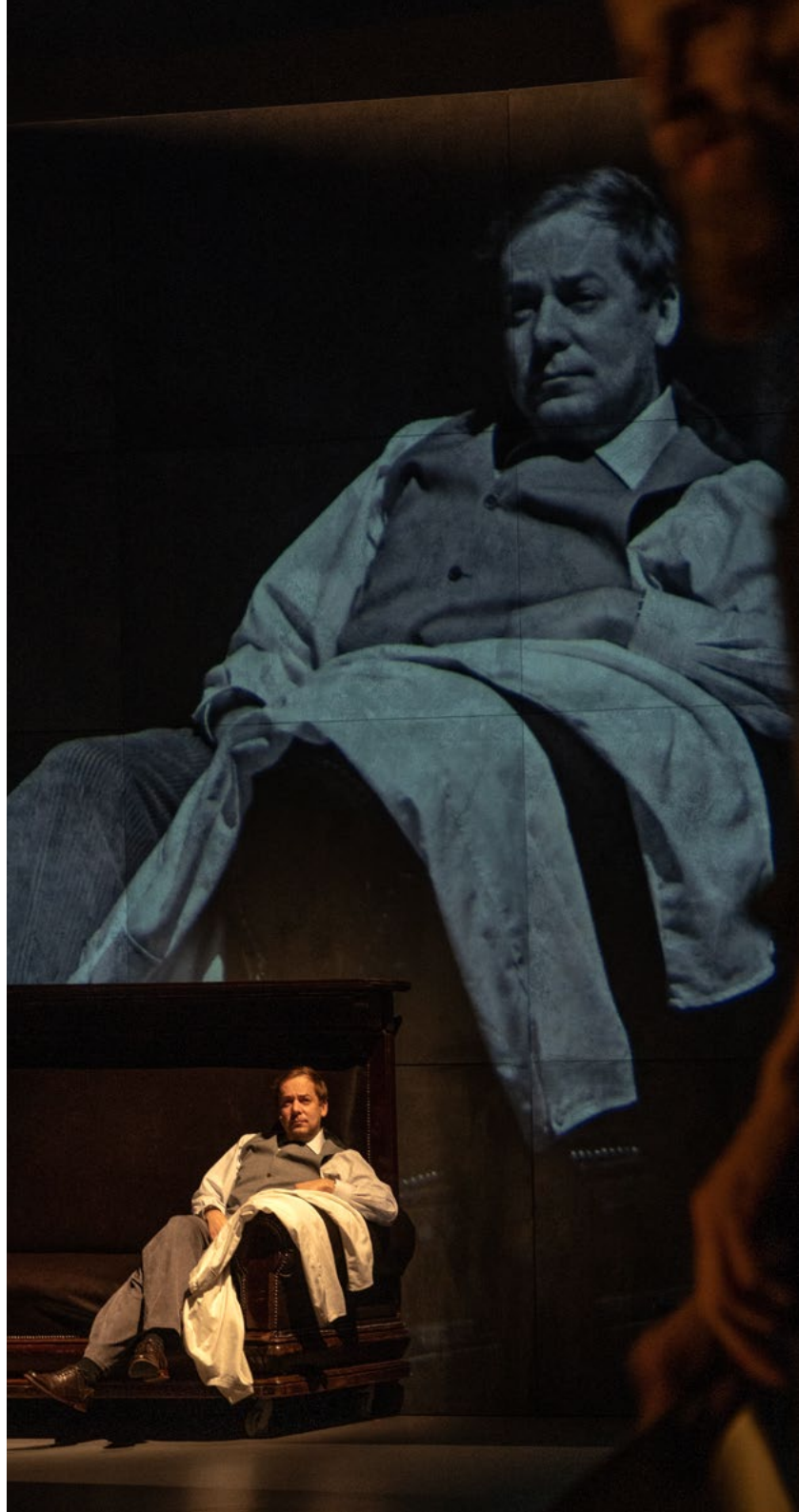
Valguskujundaja → PRIIDU ADLAS

Videokujundajad → EPP KUBU, ERET KUUSK

Helikujundaja, tõlk → KIRILL HAVANSKI

Etenduse juht → JOHANNES TAMMSALU

Esietendus Eesti Draamateatri
suures saalis 8. märtsil 2024

OSADES

Saveli Kondrašov – URSEL TILK

Zoja Soboleva – BRITTA SOLL

Sergei Eisenstein, filmilavastaja –
TAAVI TEPLENKOV

Julia Eisenstein, filmilavastaja ema –
ÜLLE KALJUSTE

Pera Ataševa, filmilavastaja abikaasa –
MERLE PALMISTE

Sergei Prokofjev, helilooja – SIIM SELIS
Nikolai Tšerkassov, filminäitleja, „Ivan Julma“
nimiosa kehastaja – GERT RAUDSEP
Friedrich-Werner von der Schulenburg,
Saksamaa suursaadik – TÕNU OJA
Inimene ilma näota, enkavedeelane,
ülekuulamise läbiviija – KRISTO VIIDING
episoodides - JOHANNES TAMMSALU,
JANNO JAANUS

*Suur tänu Naum Ihiljevtš Kleimanile tarkade
nõuannete ja abi eest näidendi jaoks mater-
jali kogumisel ja otsimisel.*

*Aitäh David Vseviiovile abi eest lavastus-
protsessis ja vestluse eest, mis võimaldas
paremini mõista tollast aega.*

VASTAB NÄIDENDI AUTOR MIHHAIL DURNENKOV

Kuidas algas teie koostöö Eesti Draamateatriga? Palun rääkige selle näidendi sünniloost, tegelaste ja sündmuste kujunemisest.

Näidendi idee pakkus mulle ja Julia Augile välja Eesti Draamateatri kunstiline juht Hendrik Toompere. Õigemini, kõik me teadsime üldjoontes lugu sellest, kuidas Eisenstein Stalini jaoks filmi tegi ja millega kõik lõppes, kuid tema mõtles välja, et sellest võiks teha lavastuse. Ja see idee meeldis meile esimesest silmapilgust, kui seda kuulsime, see oli midagi uut ja huvitavat. Eisensteini isiksus on muidugi ülemaailmse tähtsusega, ta pole pelgalt nõukogude või vene nähtus ning seda põnevam oli antud teema kallale asuda.

Pärast seda võtsime lavastajaga aja maha ja asusime koguma materjale. Selles etapis aitas meid väga üks Eisensteini loomingu tähtsamaid uurijaid, filmiajaloolane Naum Kleiman oma nõuannete ja unikaalsete teadmistega Eisensteini loomingust ja isiklikust elust. Seejärel kerkis minu ette küsimus jutustamise vormist. Näidendis kirjeldatud periood puudutab sõjaeelset aega 1941. aastal, kui Eisenstein peab Stalini ettepaneku üle aru, küsib lähedastelt nõu, kui tal tekib suurfilmi „Ivan Julm“ esimene idee. Ma sain aru, et lõppkokkuvõttes kerkib minu ette pildike, mis kujutab istuvat ja mõtisklevat inimest (Eisensteini). Oli samuti selge, et sellel pildikesel jääb vajaka dünaamikast ja dramaturgiast. Sedasi sigines näidendisse Saveli ja Zoja liin. Ja nii pea, kui nad välja ilmusid, läksid pusletükid kokku ja ma sain aru, kuidas näidendit kirjutada.

Milline on „Eisensteinis” ajalooliselt autentse alge ja fiktsiooni suhe?

Faktid on Eisensteini loos esitatud korrektset, kõik ülejäänud on tõlgendamise küsimus. Ja muidugi on minu poolt välja mõeldud NKVD liin, mis Eisensteini jälitab, ehkki on teada, et ta oli eriteenistuste sihikul. Selle liini loomisel kasutasin ma dokumentaalseid allikaid ja neil tegelastel on ajaloos reaalsed prototüübid. Episood saadik Schulenburgiga, kes hoiatas Nõukogude valitsust, et Saksamaa tungib NSVL-i kallale, on samuti tuntud ajalooline fakt. Luureteenistus andis Stalinile selle hoiatuse edasi, kuid see on hämmastav paradoks, et täiesti paranoiline, mitte kedagi usaldav Stalin uskus lõppkokkuvõttes ühtainukest inimest – Hitlerit – ja oleks äärepealt kaotanud kõik, puhtalt.

8

Eesti vaataja ei tea paljusid Vene kultuuri ja ajaloo üksikasju, kas see muudab vaataja pilku?

Kirjutades ma mõtlesin sellele ning üritasin teha nii, et isegi täiesti asjatundmatu vaataja, kes ei tea, kes on Eisenstein, saaks sellest aimu ja mõistaks süžeed. Tähendab, mul oli täiesti teadlik kavatsus jutustada mitte ainult sellest, kes oli Eisenstein, vaid milles seisnes tema suurus filmilavastajana ning miks oli Stalini jaoks sedavõrd tähtis, et just Eisenstein väntaks filmi „Ivan Julm” ning just nimelt nii, nagu Stalin seda soovis.

Mida te selle näidendi kirjutamise ja lavastamise käigus ise uut teada saite, prototüüpide või ajastu kohta? Kuidas suhestub „Eisenstein” teie senise loominguga? (Kas see jätkab mingeid teemasid, küsimusi, millega olete varemgi tegelenud?)

Kunstniku ja võimu teema on mulle lähedane, sest ma olen ju ise kunstnik. Mäletan, kuidas Putin pidi tulema 2011. aastal suure pealinna teatri avamisele, millega ma tookord koostööd tegin. Ja selle teatri juhtkond kutsus mind osalema temaga kohtumisel. Ma keeldusin, mulle oli ebameeldiv viibida temaga ühes ruumis, see oli veel enne sõda ja Krimmi annekteerimist, ning isegi enne 2011. aasta proteste, mis olid seotud Putini-Medvedjevi soovivõimusega, kuid oli juba selge, kus suunas kõik tüürib. Ja inimene, kes mind tookord kutsus, heitis mulle ette: „Kas see ei huvita sind? Sa oled ju kunstnik! Sa pead võimu tundma õppima!”

Tookord ei osanud ma vastata muudmoodi, kui et ebameeldivustunne ei teki mul mitte kui kunstnikul vaid kui isiksusel, aga isiksus on minus tähtsam. Aga praegu ma mõtlen, et sedasi, oma loomingulehekülgedel, ma võimu tundma õpingi. See on minu laboratoorium. Sellepärast pakub see teema mulle siiani huvi. Ja veel ma näen, kuidas Putin üritab teha sedasama mis Stalin – jäädvustada pilti iseendast kunstis ja ajaloos. Mida maksab üksi hiigelsuur püha Vladimiri kiviskulptuur, mille ta on keset Moskvat püstitanud ning iseenda pidev võrdlemine Peeter I ja teiste ajaloo suurkujudega.

9

Milline on teie enda suhe Eisensteini loominguga ja tema filmiteooriaga? Kas teil on tema loominguga seoses mõni ere isiklik seos, elamus? Kas ja kuidas muutus teie vaade seoses selle näidendi ja lavastusega?

Eisenstein on mind alati lummanud, eeskätt kui geenius, kelle analüütiline aparaat on tunnete omast alati üle. Kõik, mida Eisenstein tegi, oli

tehtud peaga ning eriti on mind hämmastanud ja hämmastavad edasi tema teoreetilised tööd, milles ta ennustas ette mitte üksnes kinematograafia, vaid ka kunsti kui sellise tulevikku.

Kuidas Venemaal praegu Sergei Eisensteini suhtutakse? Kas esiplaanil on suure kunstniku või suure nõukogude propagandisti maine?

Mulle näib, et praegu ei käsitle teda keegi propagandistina, samuti nagu näiteks 1920-ndate avangardkunstnikke, kes olid, nagu ka Eisenstein, lummatud nõukogude üleüldise võrdsuse ideest ja utoopilise õiglase ühiskonna ülesehitamisest tulevikus. Kas hilisem Eisenstein mõistis kolmekümnenendatel ja neljakümnenendatel, kuidas Stalin oli selle idee ära pilastanud? Ma arvan, et mõistis.

10 Kas ta oli sellega nõus? Just sellest räägib muuhulgas ka minu näidend.

Kui kunstnikud võtavad vastu võimu pakutud hüvesid, tunnustust, tegevustoetust, raha ja loometingimusi, vahendavad nad vist vältimatult, vähemalt teatud määral, ka selle võimu soositud väärtusi, ideoloogiat. Kuidas säilitada valvelolek, teadvustada endale, mis suhetes võimuga ollakse?

Ma ei saa nende sõnadega nõustuda. Kunstnik ei teeni võimu, ta teenib ühiskonda. Ja ühiskonda tuleb hoiatada võimu kuritarvituste eest ning anda teada, kui midagi ei lähe nii nagu peab. Kunstniku funktsiooniks on, lisaks võimele meelt lahutada, anda teada ohust, reageerida erksalt ohtlikele tendentsidele. Selleks, et säilitada eneses valvelolek, tuleb anda endale selgelt aru, milles seisneb kunstniku ülesanne.

Kas loomeinimesed peaksid aktiivselt poliitikas osalema või jääma oma liistude juurde, kõnelema loomingu kaudu?

Paistab, et ühte retsepti ei ole. Tuleb viibida seal, kus sa oled kõige efektiivsem. Aga kui sa tegeled poliitikaga, siis võib-olla tasuks ennast sealjuures nimetada poliitikuks, mitte kunstnikuks.

Stalini aja kuritegudest ja tolle aja saatustest on väga palju räägitud-kirjutatud, nii kunstis kui ka autentseid materjale avaldades. Mis on rääkimata, kas ja miks peaks sellest jätkuvalt rääkima?

Kui palju dokumentaalset materjali ka poleks, eelnenud vigade kordamist see ära ei hoia. Inimesed ei võta kuulda fakte, pealegi on need tänapäeval niivõrd väärtusetuks muutunud. Teine asi on narratiiv, lugu – see on elus tunnistus sellest, mis juhtub, kui ajaloo rehale peale astuda. Kuid narratiivide vormid vananevad kiiresti, ja siis lood enam ei toimi, ei asu kontakti vaatajaga ega avalda muljet. Ja sellepärast kirjutame meie, autorid, aina uusi ja uusi lugusid kõigil nendel vanadel teemadel. Ja ma oletan, et sedasi saab olema ka tulevikus.

Millist perioodi, isikut vene aja- või kultuuriloost tahaksite veel teatris käsitleda, ja miks?

Mind huvitab eranditult vaid see, mis toimub meie-
ga täna, meie kaasaeg ning sellepärast vaatlen ma ükskõik millist ajaloolist ajastut tänapäeva lõikes. Kui ma leiaksin näiteks huvitavaid kooskõlasid tänapäeva ja 13. sajandi vahel, siis oleks järgmine näitemäng sellest ajastust. Ja ühtlasi meie omast ka. Sest ega meil ja teil ei ole muud aega kui see.

Te mõlemad, „Eisensteini” autor ja lavastaja, elate ja töötate oma kultuurist, kolleegidest, kodumaast eemal, Mihhail Helsingis ja Julia Tallinnas ning Narvas. Mida niisugune eemaloleku olukord on teile loominguliselt andnud ja mida võtnud?

Kuna mina ei valinud emigratsiooni, vaid emigratsioon valis minu ja minu perekonna, siis on kahjud ilmselged ja mulle ei meeldi neist rääkida. Aga vaat mõelda uutest võimalustest on mul põnev. Mind huvitab hirmsasti, kuidas see lugu eesti publikule meeldib. On see ju minu jaoks samuti eksperiment – kirjutada nii keerulisest kunstnikust nagu seda oli Eisenstein, ja üritada anda kirjutatule haarav dramaatiline vorm, et see oleks ühteaegu nii armastusest kui kunstist kui poliitikast, et selles oleks seiklust ja intriigi ning samal ajal räägitaks olulistest asjadest.

Küsisid Ene Paaver ja Grete Lepvalts, küsimused vene keelde ja vastused eesti keelde tõlkinud Ilona Martson

SERGEI EISENSTEIN

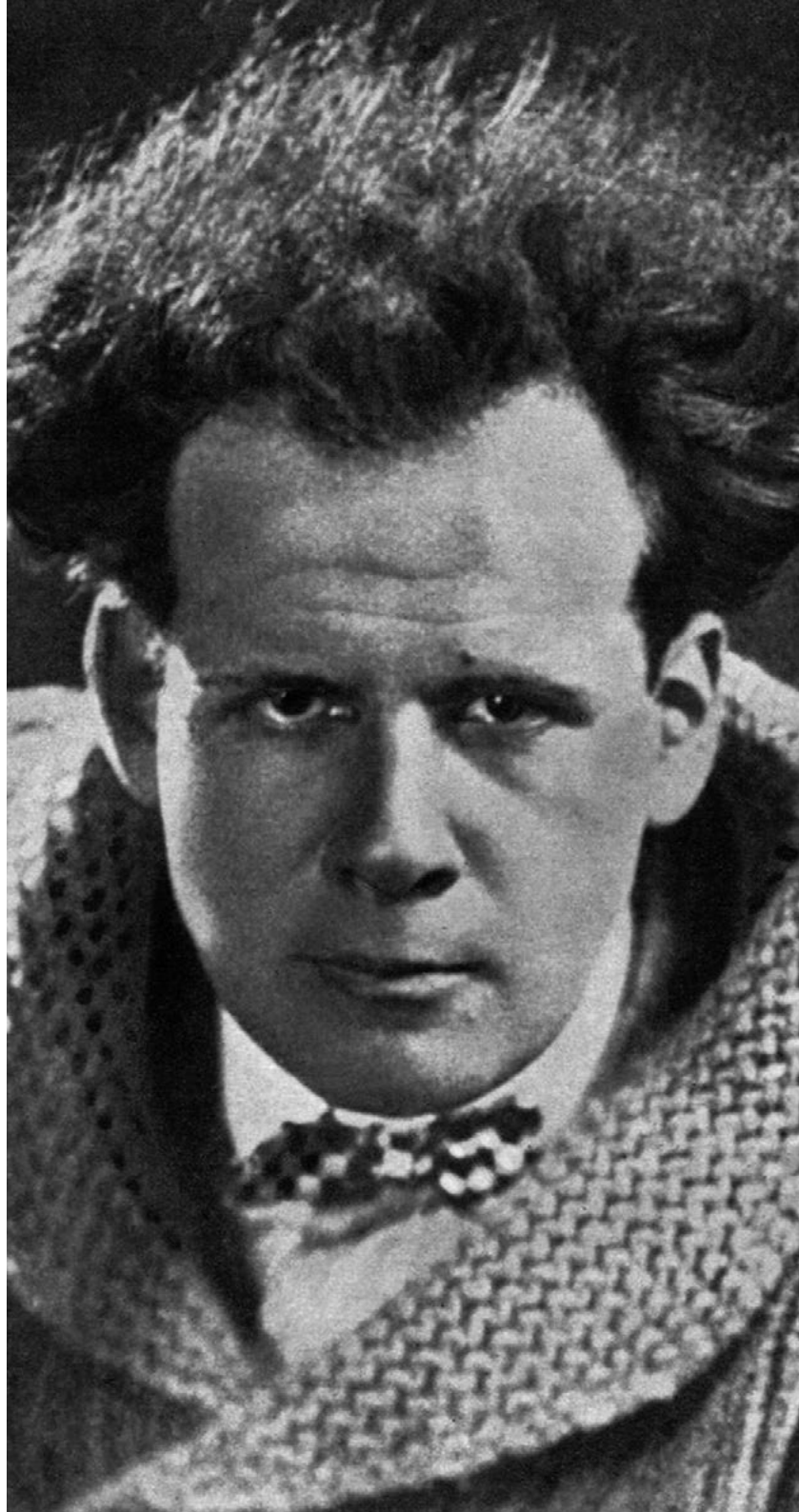
22. jaanuar 1898 Riia – 11. veebruar 1948 Moskva,
vene filmilavastaja, -stsenarist ja -teoreetik

Eisenstein sündis saksa-juudi päritolu arhitekti Mihhaili ning venelanna Julia ainsa lapsena. Tänu rikkast kaupmeheperest pärit ema kaasavarale ja linnaarhitektist isa (ehitanud Riias üle 50 juugendstiilis maja) sissetulekule elati jõukalt. Sergei käis reaalkoolis, lisaks õppis klaverit, ratsutamist, inglise, saksa ja prantsuse keelt, tegeles fotograafia ja joonistamisega (kogu elu joonistas ta sketše, kavandeid, karikatuure, säilinud on tähelepanuväärne joonistuste kogu). Vanemad lahutasid, Sergei jäi isaga Riiga ja ema naasis Peterburi.

14 1916–1918 õppis ta Petrogradi tsiviilinseneride instituudis arhitektuuri ja inseneriteadusi. 1918. aastal astus vabatahtlikuna Punaarmeesse, ehtas rindel kaitserajatisi (samal ajal kui isa aitas insenerina valgete vägesid) ning osales isetegevuslikes etendustes. Punaarmees hakkaski ta tegelema teatriga, dekoreeris agitronge jms. Hiljem kirjutas ta, et tänu revolutsioonile sai temast kunstnik ja õnnestus kõrvale astuda isa poolt peale surutud teelt.

1920. aastal suunati ta Kindralstaabi Akadeemiasse jaapani keelt õppima. 1921 tegutses ta Moskvast Proletkultu töölisteatri, sai peakunstnikuks ja lavastajaks, 1921–1922 õppis lavastamist Vsevolod Meierholdi juures. Eisensteini esimene täispikk film oli „**Streik**“ (1925), aluseks Rostovi raudteelaste streik 1902. a. Mahukast plaanist realiseerus vaid üks osa, kuid film torkas silma julgete metafooridega, hiiglaslike massistseenidega, dünaamilise montaažiga.

Ta sai riikliku tellimuse teha film 1905. a revolutsioonist. Kavas oli kajastada kõiki olulisi sündmusi, kuid valmis

üks episood. „Soomuslaev „Potjomkini” (1925) võtted toimusid autentsetes paikades, sarnase sõjalaeva pardal, kasutati ajastu dokumente, taas massistseene, sugestiivset rütmi. Film pälvis maailmas suurt tähelepanu.

„Oktoober” (1928) telliti 1917. a revolutsiooni 10. aastapäevaks. Tuli loobuda algul ette võetud hiigelpanoraamist ja keskenduma oktoobrisündmustele Petrogradis. Esialgne versioon ei sobinud tollastele riigijuhtidele: Trotski rolli revolutsioonis tuli kärpida ja Lenini oma suurendada. Lavastatud stseenid Talvepalee vallutamisest ei vasta mitte kuidagi ajaloolisele tõele, kuid need on hiljem ekslikult levinud kui dokumentaalkaadrid.

Järgmiseks tööks pidi saama nõukogude küla õnnelikku ümbersündi ehk kollektiviseerimist ülistav kinoepos „Vana ja uus” (1929). Ei Eisenstein ega tema lähim meeskond ei tundnud külaelu, filmi süüdistati eluvõõruses ja rahvale mõistetamatuks jäämises.

1929. aastal lähetati Eisenstein ning meeskonda kuulunud režissöör Grigori Aleksandrov ja operaator Eduard Tisse välismaale õppima helifilmi tegemist. Kaks aastat reisiti Euroopas, loenguid pidades ja esinedes, Eisensteini filmiuuendaja maine oli kõrge.

1930. aastal sõlmis ta lepingu stuudioga Paramount Pictures. Eisenstein, Aleksandrov ja Tisse saabusid Hollywoodi. Eisensteini pakutud filmiideed ei leidnud stuudio heakskiitu. Paramount soovitas teha filmi Theodore Dreiseri „Ameerika tragöödiast”. Eisensteini stsenaarium lükati aga tagasi ning nõuko-

gude kineastid pidid lahkuma.

Tagasipöördumist oleks aga NSV Liidus võetud lüüasaamisena. Kirjanik Upton Sinclairi ja tema naise toetusfondi rahaga reisiti Mehhikosse, kus aasta aega salvestati materjali filmiks „¡Que viva México!” Aeg ja raha kulusid, kuid film ei valminud. Sinclair taotles toetust NSV Liidust, kuid Stalin vastas, et Eisenstein on kaotanud nõukogude seltsimeeste usalduse. Tuli siiski tagasi pöörduda. Filmitud materjali müüs Sinclair Paramountile ja USA-s tehti sellest mitu eraldi filmi. Säilinud materjalist pani Aleksandrov palju hiljem kokku Eisensteini montaažiplaani järgiva „¡Que viva México!” (1979).

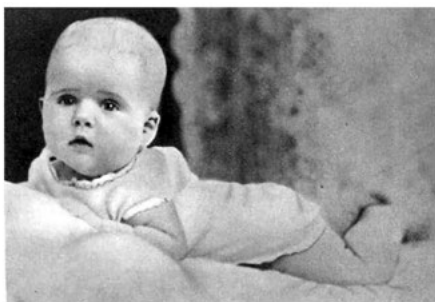
Moskvas asus Eisenstein juhtima kinoinstituudi režissuuri kateedrit ja kirjutama filmiteoreetilisi raamatuid.

1935. aastal alustas ta „Bežini heinamaad”, aluseks päriselu sündmus, kui teismeline poiss andis oma kulakust isa võimudele üles ja isa tappis poja. Ametnikud lõpetasid filmimise pärast esimesi läbivaatusi, süüdistades Eisensteini müstitsismis ja formalismis, režissöör pidi esinema avaliku enesekriitikaga ja loobuma õppejõu kohast. Filmi ainus koopia läks sõja ajal kaduma (väidetavalt kaevati Mosfilmi territooriumil maasse ja hiljem ei leitud), kuid mõned montaažis kärbitud katkendid jm materjali säilis, režissööri märkmete põhjal koostati fotofilm (1967).

Stalin andis Eisensteinile võimaluse teha ajalooline suurfilm. Pakutud teemade hulgast valis ta pühakuks kuulutatud Aleksander Nevski jäälahingu 13. sajandil. Muusika kirjutas Sergei Prokofjev. „Aleksander Nevski” (1938) vaimustas publikut ja tellijat,

režissöör pälvis Lenini ordeni ja Stalini preemia. Film moonutas küll taas tegelikke ajaloosündmusi, kuid istutas vaatajate teadvusesse patriootliku pildi võitmatust Vene väejuhist. Kui 1939 sõlmis Stalin Hitleriga mittekallaletungi pakti, võeti saksa rüütleid alandav film ekraanilt ära – kuni sakslaste kallaletungini 1941, mil seda taas näidata sobis, sest sakslas- test olid nüüd saanud vaenlased.

Raskel sõjaajal filmis Eisenstein ajaloo filmi „**Ivan Julm**“ I osa (1944) ja riik leidis selleks vahendid, sest tegu oli erakordselt tähtsa ideoloogilise ülesan- dega. See kujutas Vene rahvuskangelasena verist tsaari, keda Stalin imetles ja kellega end tõenäoliselt võrdles, sisepoliitilise sõnumina pidanuks see film justkui õigustama ka Stalini enda terrorit. I osa pälvis Stalini preemia. II osa (1946) aga ei lubatud ekraa- nile kuni 1958. aastani, sest see oli kriitilisem, tsaari opritšnikute orgia naeruvääristas tsaari kaaskonda, keskaegne julmus seostus liiga selgesti NKVD-ga. Stalin heitis ette, et julgeolekuteenistus opritšnina sarnaneb Ku Klux Klaniga, tsaar on otsustusvõimetu nagu Hamlet ja teda on kujutatud hüsteerikuna, kuigi tegelikult olevat Ivan olnud suur ja tark valitseja... III osa võtteid oli alustatud, kuid filmitud materjal kon- fiskeeriti ja suurem osa hävitati. Sõjajärgsetel aastatel tegeles infarkti läbi elanud Eisenstein õppetööga, artiklite ja memuaaride kirju- tamisega.

PERA ATAŠEVA

(sündinud Perl Moissejevna Fogelman, 1900–1965), ajakirjanik, režissöör)

20

Ataševa oli lõpetanud teatrikooli ja alustas ajakirjanikuna varjunime all, sh tõlkis välisajakirjandusest kinotehnilisi artikleid. 1920. aastatel osales ta Eisensteini kursustel, sai tema sõbraks ja usaldusaluseks. 1930. aastatel töötas ta kunstiinstituudis, kirjutas koos saksa režissööri Hans Richteriga stsenaariumi filmile „Metall“ saksa metallitöölise ülestõusust, tegi ka ise dokumentaalfilme. Pärast Eisensteini naasmist USA-st ja Mehhikost oli ta tema lähedane loomingupartner. Nad abiellusid 1934. aastal (nii Pera kui ka Sergei Eisensteini elulugudes tuuakse esile, et see toimus peatselt pärast homoseksuaalsuse kriminaalkuriteoks kuulutamist Venemaal). Pera töötas Eisensteini assistendina kinoinstituudis ja „Bežini heinamaa“ filmimisel. Kaasaegsete mälestustes kirjutatakse, et nad teietasid teineteist, käisid väga harva koos seltskonnas ning nad ei elanud koos, mõlemal

oli oma korter. Eisensteini surmapäeval korraldas Pera tema korteris dokumentaalkaardrite filmimise ning tegeles hiljem Eisensteini pärandi arhiveerimisega (ka Meierholdi arhiiviga, mille Eisenstein oli hävitamisest päästnud).

21

JULIA EISENSTEIN

(sündinud Konetskaja, 1877 (1879) – ?), Eisensteini ema

Julia oli pärit jõukast Peterburi perest. See polnud päritud rikkus, vaid tema isa, kes olevat tulnud jalgsi Peterburi, abiellus seal kaupmehetütrega ja avas Neeval eduka laevaäri. Pärast mehe surma juhtis äri Julia ema. Julia anti mehele Riia linnaarhitektile, kuid see abielu ei toiminud, pikk lahutusprotsess lõppes 1912. a. Juba enne seda elas Julia perest lahus Peterburis ja Sergei käis koolivaheaegadel tal külas. Kaasaegsete mälestustes oli Sergei emaga väga sarnane, päris temalt palju

nii välimuses kui ka iseloomus. Peterburi insenerikoolis õppides elas Sergei kaks aastat ema juures. Julia soosis poja kunsti- ja lugemishuvi, kirjutas ka ise mõned avaldamata jäänud romaanid.

SERGEI PROKOFJEV

1891–1953, Vene helilooja

Prokofjev õppis Peterburi konservatooriumis komponeerimist, klaverit ja orkestrijuhtimist. 1918 emigreerus ta USA-sse ja veetis enamiku oma karjäärist mitmel pool välismaal. NSV Liidus gastrollil viibides veendi teda aga tagasi tulema, lubades heldeid riiklikke tellimusi. Ta võttiski nõukogude kodakondsuse ja saabus 1936. aastal koos perega NSV Liitu, deklareerides idealistlikult, et soovib tegeleda vaid muusikaga ja mitte sekkuda poliitikasse. Mõistagi oli aga kogu kunstilooming siis ideoloogiliselt kontrollitud. Prokofjev pälvis mitu Stalini preemiat, tiitleid jm, kuulus nõukogude kultuurihierarhia tippu. Ta kirjutas

muusika Eisensteini „Aleksander Nevskile“ ja „Ivan Julmale“ (jt nõukogude filmidele). 1948. a sattus ta põlu alla kui rahvavaenlane ja formalist, tema muusika esitamine keelati ja 1949 arreteeriti abikaasa süüdistatuna spionaažis. Surveolukorras kirjutas ta kahetsuskirja. Prokofjevi tuntumad teosed on ooperid „Sõda ja rahu“, „Armastus kolme apelsini vastu“, „Tuliingel“, „Kihlus kloostis“, balletid „Kadunud poeg“, „Romeo ja Julia“, „Tuhkatriinu“, „Kivilill“, sümfooniajutustus „Petja ja hunt“ lugejale ja sümfooniaorkestrile. Prokofjev on kirjutanud seitse sümfooniat, viis klaverikontserti, kammermuusikat.

NIKOLAI TŠERKASSOV

1903–1966, Vene teatri- ja filminäitleja

Alustas teatritegevust Petrogradis statistina suurlavastuste massistseenides. 1926 lõpetas Leningradi lavakunsti instituudi. Oli ka populaar-

ne koomik, tantsis-laulis ja esines *music hall*'is. Töötanud paljudes Leningradi ja Moskva teatrites, pikemalt Leningradi Puškini-nimelises draamateatris 1933–1965. Suure kuulsuse tõi talle kino ja seal omakorda ajalooliste tegelaste rollid. Nii Aleksander Nevski kui ka Ivan Julma rolli kehastamise eest pälvis ta Stalini preemia. 1947. a sai Tšerkassov NSV Liidu rahvakunstniku aunimetuse. Stalini soovil vermiti Aleksander Nevski ordenile Nevskit filmis kehastanud näitleja Tšerkassovi nägu.

FRIEDRICH-WERNER VON DER SCHULENBURG

1875–1944, Saksa diplomaat

Aadlipäritolu Schulenburg sai hiilgava hariduse Euroopa ülikoolides ja töötas terve elu Saksamaa esindajana ja diplomaadina erinevate riikide konsulaatides ja saatkondades. I maailmasõjas

sai ta Saksa armee kapteniks. 1934. aastal astus Natsionaalsotsialistlikku Töölisparteisse ja määrati suursaadikuks Nõukogude Liitu. Ta mängis tähtsat rolli augustis 1939 Saksamaa ja Nõukogude Liidu mittekallaletungilepingu vahendamises ja oli hästi kursis ka salajaste lisaprotokollidega, kuid oli vastu Saksamaa kallaletungile. Ööl vastu 22. juunit 1941 sai Schulenburg Berliinist telegrammi Saksamaa ametliku noodiga sõja kuulutamise kohta. Kaks tundi pärast sõjategevuse algust andis ta Kremlis noodi üle. Schulenburg oli osaline 1944. aastal Hitleri atentaadi katses, see ebaõnnestus, koos teiste kaasosalistega ta hukati.

Siim Selis mängib katkendeid
Sergei Prokofjevi teostest:
Klaverisonaat nr 3
„Montecchi ja Capuletti” balletist „Romeo ja Julia”
Oratoorium „Ivan Julm”

pealavameister Oskar Irve
lavameistrid Martin Sakur, Villi Vernik,
Märt Päev, Joosep Pihl
valgusmeistrid Raido Talvend ja Sten-Erik Remmel
helimeister Jana Liisa Johansson
videomeister Tauno Makke
grimeerijad Siiri Lauri, Kristel Kärner, Marit Pruul,
Reet Laur, Lore Sõerunurk
riietajad Kayre Pärnpuu, Jaanika Idvan,
Kaja Edovald, Annely Pahman
Eisensteini kampsuni tegi Oleg Titov

kunstnik-kujundaja Külliki Falkenberg
õmblejad Marvi Idol, Urve Lerman,
Inge Vagiström, Jana Volke
drapeerija Enna Jürine
butafoor-dekoraator Lea Ojam, Katrin Nigumann
tisler Toivo Sakk
tisler-dekoraator Juho Kokamägi
konstruktor Andrus Muuga
elektrik Raivo Valdas
kostüümilao hoidja Kadri Varblane
valgusala juhataja Priidu Adlas
heli- ja videoala juhataja Tauno Makke
grimmiala juhataja Siiri Lauri
kostüümiala juhataja Piret Tang
rekvisiidiala juhataja Karin Tetsmann
lavastusjuht Andres Bergström
etendusteenistuse juht Johannes Tammsalu
lavastusala juhataja Mikk Lagemaa
kavalehe koostaja Ene Paaver
plakati foto autor, plakati ja
kavalehe kujundaja, proovifotode autor
Andra Seepter

kunstiline juht Hendrik Toompere jr
teatrijuht Rein Oja

Peatoetaja

Toetajad

Partnerid

Teatri tegevust rahastab

KULTUURIMINISTEERIUM

Teatri pileteid müüb

